
Informativt temahefte om darwinistisk medisin

BOKOVERSIKT

I denne spesialutgaven av det svenske tidsskriftet *Medikament* fokuseres det på hvordan darwinistisk tankegang kan benyttes til å gi en dypere forklaring på noen av de vanlige livsstilssykdommene forbundet med vestlig levemåte. Dette er et tema Tidsskriftets lesere tidligere har vært presentert for gjennom et intervju med den amerikanske legen Boyd Eaton (1).

Temanummeret starter med fire innførende og leservennlige artikler om grunnlaget for darwinistisk medisin. Dette innebærer bl.a. beskrivelse av menneskeartens forhistorie og levesett, og hvordan dette kan brukes som forklaringsramme for å forstå dagens sykdommer.

Seks artikler sammenlikner komponenter i forhistorisk jeger- og sankerkost med dagens jordbruksbaserte kost og diskuterer hvordan en manglende tilpasning til sistnevnte kan gi utslag i visse livsstilssykdommer. Spesielt beskrives den høye forekomsten av type 2-diabetes i visse deler av verden, og det gis en meget plausibel og lett forståelig darwinistisk forklaring på dette, kalt hypotesen om "the carnivore connection". I denne ellers så interessante artikkelen er imidlertid forfatterne noe uspesifikke i hvilke populasjoner de omtaler som insulinfølsomme, og det kunne godt vært presisert i hvilket geografisk område jordbruket hadde sitt utspring med hensyn til dette. Likevel rokker ikke disse innvendingene ved holdbarheten til hypotesen. Bakgrunnen til insulinresistens kan også gi en dypere forklaring av det metabolske syndrom.

Den norske biologen Iver Myrsterud gir en kronologisk oppsummering av darwinistisk medisins utbredelse her i landet. Artikkelen mangler imidlertid et kritisk tilsnitt, og kan gi leseren et kunstig positivt inntrykk av feltets utbredelse. Myrsterud trekker med riktighet frem undervisningen i evolusjonsmedisin ved medisinstudiet i Oslo og Trondheim som positiv, men peker ikke på at denne er kritikkverdig liten av omfang. Dobbelttimen medisinstudentene i Trondheim får er også lagt på et upedagogisk tidlig tidspunkt (tredje dagen), der de færreste av studentene har rukket å få noe reflektert forhold til medisinerfaget. Likevel er det viktig å ha forelesningen tidlig, men da etter noen uker.

Ellers består heftet av to artikler om fysisk aktivitet, en om atferdsgenetikk, en om stress og et humoristisk bidrag fra en allmennpraktiker om møte med pasienters instinkter i forbindelse med endring av livsstil. Bakerst i nummeret står det anbefalt nyttig lesestoff om darwinistisk medisin.

I forordet skriver sjefredaktør Bo Zachrisson at det er på tide å bytte paradigme for både medisinsk forskning og forebyggende helsearbeid, noe Eaton utdyper i sin artikkel. Darwinistisk medisin representerer et nytt paradigme fordi det innebærer en ny tankegang ved tilnærming til sykdomstilstander. For de som er ukjent med fagfeltet kan dette kanskje virke fremmed. Følgelig er innføring i tankegang og tilnærmingssmåte viktig. I denne utgaven av *Medikament* har artikkelforfatterne absolutt lyktes med dette.

Jens Erik Slagsvold

Det medisinske fakultet

Norges teknisk-naturvitenskapelige

universitet (NTNU)

Trondheim

LITTERATUR

1. Mysterud I. S. Boyd Eaton: Moderne kosthold og helse sett gjennom steinalderbriller. Tidsskr Nor Lægeforen 1994; 114: 1220 – 1.
-

Publisert: 20. mars 2002. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 4. september 2026.